

Саха Республикатын үөрэҕин министрствота
СР Нам улууһун үөрэҕин салаата
И.С.Гаврильев аатынан Нам орто оскуолата

Дакылаат темата:

Оскуолабыт тэлбит суолунан

1978 сыллаахха Нам орто оскуолатын бүтэрбит 10 “а” кылаас
выпускниктара.

Баишева Марина Семеновна.

2021с.

Дакылаат темата: Оскуолабыт тэлбит суолунан

Дакылаат сыала: 1978 сыллаахха Нам орто оскуолатын бүтэрбит 10 “а” кылаас оҕолорун олохторун, үөрэппит учууталларын, оскуолаҕа үөрэммит кэмнэрин сырдатары

Дакылаат билигин кэмгэ ирдэбилэ: Урукку Сэбиэскэй Сойуус кэминээҕи дойдун олоҕун-дьаһаҕын, үөрэх, оскуола тутулун уонна билигин кэм олоҕун ситимнээн, ким-туох үлэһит буолбута, олоххо ситиһиитэ, олоххо сыһыана, кылаас олоҕун историята кэпсэнэр

Дакылаакка туттуллар матырыйааллар:

1. “Оскуолабыт тэлбит суолунан” кинигэ (учууталлар, үөрэнээччилэр ахтыылары)

2. “Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат” - буклет

Түмүк: Оскуолаҕа кыра кылаастартан саҕалаан үөрэнэр кэмнэрбитигэр учууталларбыт “Биир киһи – барыбыт туһугар, бары – биир киһи туһугар” диэн девизтээх үөрэппиттэрин, олоххо чин акылаат олохтообуттарын, бары тутуспутунан билигин диэри сибээстэһэн, бэйэ-бэйэбитин өйөһөн, көмөлөһөн олоҕорбут туоһулуур.

Дакылаат тутула, ис хоһооно:

1. Кириитэ
2. Үөрэппит учууталларбыт
3. 1967-1978 сс кимнээх үөрэммиттэрэ
4. Холобур буолар дьоммут
5. Ким – туох үлэһит буолбута
6. Оскуолабыт тэлбит суолунан
7. Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат
8. Түмүк

Кириитэ

«Биһиги үөрэммит оскуолабыт республика биир саамай кырдыаҥас, баай остуоруйалаах, үтүө традициялардаах, көлүөнэттэн көлүөнэҕэ бэриллэн иһэр үрдүк билиилээх учууталлардаах, Саха норуотугар, Россияҕа биллэр үлэ араас эйгэтигэр үлэлээбит уонна үлэлии сылдьар дьону иитэн таһаарбыт оскуола буоларынан киэн туттабыт. Оскуолабыт биһигини олох киэн аартыгар сөптөөх билиилээх, олоххо тардыһылаах, дьонго-сэргэҕэ истин сыһыаннаах гына иитэн таһаарбытынан билигин даҕаны республикабыт араас муннуктарыгар дьон тэнинэн үлэлии-хамсыы сылдьабыт», - Андрей Бочкарев.

Үөрэппит учууталларбыт

Кырдыаҥас, ытыктыыр оскуолабыт үбүлүөйүн көрсөр үөрүүлээх күннэргэ учууталларбыт барахсаттары санаан - ахтан ааһарбыт, кинилэргэ сиргэ диэри сүгүрүйэрибит биһиги ытык иэспит. Биһиги дирин билиилээх, киһиэхэ истин - эйэҕэс сыһыаннаах, олус тулуурдаах учууталларга үөрэммиппит дьолбут буолар. Бастаан 1968 сыллаахха маннайгы кылааска киирэрбитигэр **Евдокия Дорофеевна Винокурова** диэн Аҕа дойду Улуу сэриитигэр сахалар «гимнэрин» суруйбут аатырбыт поэт Илья Дорофеевич Винокуров – Чабылҕан бииргэ төрөөбүт балта, оччолортон олус киэн, баай уопуттаах, билигин киһи долгуйан харах уута суох кыайан ахтыбат, улахан эрэ буукубанан суруллар учууталга үөрэммиппит. Евдокия Дорофеевна кэпсээн, остуоруйа ааҕарын наһаа да болҕойон, чуумпуран истэрбит. Кини уроктарыгар мэниктиир туһунан өйгө да суоҕа, бириэмэ да суоҕа, 45 мүнүүтэ биир – икки мүнүүтэ курдук элэс гынан ааһара. Кини хаһан да мөхпөт, куолаһын да соноппот этэ, бытааннык, аргыйдык сангардабына хайдахтаах да мэник оҕолор дуоспуруннанан, чуумпуран истэллэрэ.

Орто кылаастарга иккис кылааспыт салайааччыта, ийэбит курдук саныыр киһибит эмиэ улахан суруйааччы, поэт Николай Михайлович Рыкунов кэргэнэ, бэйэтин идэтигэр мунура суох бэриниилээх, киэн билиилээх, биһигини үөрэтэ ыларыгар номнуо баай уопуттаах, биһиги бары

олус истинник саныыр учууталбыт **Евдокия Ивановна Рыкунова** үөрэппитэ, салайбыта. Евдокия Ивановна үөрэтэр уруогун оҕо өйүгэр толору ылларар ирдэбиллээх учуутал этэ. Аны, Кини, учуутал быһыытынан уруогун эрэ үөрэтэр буолбакка, кылаас салайааччытын быһыытынан биһигини олох араас ымпыгар-чымпыгар кытары үөрэтэрэ. Уолаттары уонна кыргыттары тус-туспа хаалларан, уол уонна кыыс икки ардынаабы сыһыаннарга тийэ үөрэтэрэ, сүбэ-ама биэрэрэ. Сотору-сотору айылҕаҕа илдьэ барара, сири-дойдуну харыстыырга үөрэтэрэ. Кини үөрэтэр биир ньыматынан оҕону киһиргэтэн, «собуоттаан» сатаан оноруо да суоҕун оноттороро. Евдокия Ивановна сороҕор биһигини мөҥөрө гынан баран, биһиэхэ наһаа кыһалларынан, тугу да кистээбэккэ, сэнээбэккэ ыраас дууһатынан-санаатынан сыһыаннаһар буолан, оччолортон билингээннэ диэри олус ытыктыыбыт уонна таптыыбыт. Кинини хас түмүстэхпит аайы ынгырабыт, кэллэбинэ үөрэбит. Онон Кини үөрүүлээх да хомолтолоох да күннэрбитигэр куруутун бииргэ.

Тохсус уонна онус кылаастарга биһигини эмиэ үрдүк таһымнаах учуутал **Сысолятина Анастасия Ивановна** үөрэппитэ уонна кылааспытын салайбыта. Бу кылааска барыта а, б, в кылаастартан холбоһон (физмат кылааска уонна орто анал үөрэххэ туттарсан киирбит оҕолор барбыттарын кэннэ) үрдүкү сүһүөх үөрэнээччилэрин ааттарын сүгэн, икки бүтэһик сылларбыт биллибэккэ ааспыттара. Араас предметтэргэ үлэлэригэр олус бэриниилээх, дирин билиилээх, улаханлык ытыктыыр учууталларбыт үөрэппиттэрэ. Олор истэригэр бааллар:

- Ушницкай Рум Дмитриевич (физика), Адамова Любовь Петровна (омук тыла), Данилов Михаил Михайлович (история), Колесова Евдокия Павловна (география), Оконешников Иван Иннокентьевич (математика), Колесова Ольга Николаевна (нуучча тыла), Олесова Светлана Львовна (нуучча тыла), Викторов Леонид Леонидович (уруһуй), Марков Николай Филиппович (начальная байыаннай бэлэмнэнии), Птицына Октябрина Семеновна

(математика), Сивцев Юрий Степанович (история), Слепцова Римма Петровна (омук тыла), Павлова Людмила Софроновна (омук тыла) уод.а.

Кимнээх үөрэммиттэрэ

Бастакы кылаастан саҕалаан ахсыһы бүтэриэхпитигэр диэри биһиги кылааска барыта түөрт уонча оҕо үөрэммитэ, онтон онуһу отут оҕо буолан бүтэрбиппит. (Иккис кылааска түөрт уонча оҕо үөрэнэр буолан, эбии кылаас арыһаннар сорох оҕолорбут онно көспүттэрэ) Ол аата уопсайа холбоон бастакы кылаастан оскуоланы бүтэриэхпитигэр диэри алта уонтан тахса оҕо буолан алтыһан ааспыппыт. Сорох оҕолор орто сүһүөх кылаастарга үөрэхтэрин кыайбакка иккис сылларын үөрэнэ хаалбыттара.

Бииргэ үөрэммит оҕолорбут		1978с 10 «а» кылааһы бүтэрбит оҕолор	
1	Аммосов Кирик	1	Аргунова Мотя
2	Бочкарев Андрей	2	Акимова Римма
3	Бочкарев Саша	3	Бочкарев Андрей
4	Васильева Шура	4	Васильева Шура
5	Винокуров Андрей	5	Гоголев Лёня
6	Винокурова Дуня	6	Дорофеева Марфа
7	Винокурова Ия	7	Дьяконов Ньургун
8	Винокурова Лида	8	Егоров Петя
9	Винокурова Рита	9	Захаров Петя
10	Гаврильева Марина	10	Захарова Дуня
11	Гоголев Лёня	11	Иванов Сеня
12	Дьяконов Ньургун	12	Карамзин Толя
13	Егоров Петя	13	Кайгородов Вася
14	Захарова Дуня	14	Кириллин Сергей
15	Карамзин Толя	15	Корякин Антон
16	Кайгородов Вася	16	Макаров Тима
17	Корякин Антон	17	Неустроева Авдотья
18	Корякина Тоня	18	Новгородов Володя
19	Колесов Ваня	19	Орлов Гера
20	Макаров Коля	20	Петухов Степа
21	Новгородов Ваня	21	Петров Коля
22	Новгородов Сеня	22	Попова Даша
23	Новикова Таня	23	Румянцев Коля
24	Осипова Лана	24	Сивцев Тима
25	Петров Коля	25	Сивцева Даша
26	Попов Максим	26	Стрекаловская Нелли
27	Попова Аня	27	Чириков Сеня
28	Румянцев Коля	28	Шестаков Асик
29	Саввинова Октя	29	Эверстов Саша
30	Сивцев Тима	30	Яковлева Катя
31	Сивцева Тома		
32	Собакина Маша		

33	Соловьева Маша		
34	Стрекаловская Нелли		
35	Сергучев Дима		
36	Терютин Сергей		
37	Федоров Сергей		
38	Филиппов Владик		
39	Чириков Сеня		
40	Шестаков Асик		

Ахсыс кылаас кэnnэ элбэх оџолорбут орто анал үөрэххэ туттарсан киирбиттэрэ уонна физмат кылааска талыллан барбыттара:

Ахсыс кылаас кэnnэ барбыт оџолор			
1	Аммосов Кирик	СГУ иһинэн физмат школаџа үөрэммитэ	
2	Бочкарев Саша	Физмат кылаас	
3	Винокуров Андрей	---//---	
4	Винокурова Ия	---//---	
5	Винокурова Лида	---//---	
6	Попова Аня	---//---	
7	Винокурова Рита	Бүлүүтээџи педучилищеџа үөрэммиттэрэ	
8	Гаврильева Марина	---//---	
9	Корякина Тоня	---//---	
10	Сивцева Тома	---//---	
11	Винокурова Дуня	ЯПУ2 үөрэммитэ	
12	Саввинова Октя	Төнүлүтээџи СПТУга үөрэммитэ	
13	Собакина Маша	Ленинград куоракка ГПТУга үөрэммитэ	

Холобур буолар дьоммут

Билигин балай да элбэх сыллар ааспыттарын кэnnэ санаатахха, хара маннайгыттан үчүгэйдик үөрэммит эбэтэр улахан да кылаастарга тахсан баран, үөрэџи дьаныардаахтык ылсан үөрэммит оџолор бары кэриэтэ салгыы үөрэнэн, сөбүлүүр идэлэрин баһылаан, үлэ араас хайысхаларыгар ситиһиилээхтик үлэлии-хамныы, айа-тута сылдыаллар. Кинилэр дьиэ – уот туттан, оџо-уруу төрөтөн дьон тэнинэн олох үөһүн устун айанныыллар.

Биһиги кылаастан оџолорго, эдэр ыччаттарга холобур буолар дьоннорунан буолаллар:

- **Румянцев Николай Иннокентьевич**, Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, «Ил Түмэн» Государственной Мунньах хас да төгүллээх депутата, «Колми» тэрилтэ генеральной директора,

республикатаабы хапсабай тустуу федерациятын президенэ, элбэх тэрээһиннэр спонсордара, меценат, Нам улууһун Ытык киһитэ;

- **Бочкарев Андрей Андреевич**, Нам улууһун дьаһалтатыгар 12 сыл устата улуус баһылыгын солбуйааччы, бастакы солбуйааччы, Намнаабы тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнига, Саха Республикатын Правительствотын Председателин солбуйааччы старшай референэ, тыа хаһаайыстыбатын министрин көмөлөһөөччүтэ, Республика тыатын хаһаайыстыбатын туйгуна, Нам улууһун икки ыңгырыга депутата, Нам улууһун Ытык киһитэ ;

- **Винокурова Мария Константиновна**, медицинской наука доктора, улахан учуонай, Саха Республикатын учуонай дьахталларын Лигатын чилиэнэ, ГБУ РС (Я) «НПЦ «Фтизиатрия» наукаҕа отделыгар директоры солбуйааччы, Российской Федерация доруобуйатын харыстабылын туйгуна, РФ наукаларын уонна Российской естествознание академиятын үтүөлээх деятеллэрэ.

-**Эверстова Евдокия Семеновна**, үрдүк категориялаах повар, ас технолога, Саха Республикатын Правительствотын бастакы нүөмүрдээх дьиэтин остолобуойун хас да сылларга сэбиэдиһсэйэ, республикабыт икки Президенын тустаах повардара;

- **Шестаков Анастас Афанасьевич**, биһиги кылаас саамай туттаах киһитэ, уһун сыллар усталарыгар барыбытын үөрүү-көтүү даҕаны, хомолто даҕаны күннэригэр түмэр, мэлдьи сибээһи быспакка ситимнии сылдьар олус наадалаах киһибит, ким да уһуннук хаалан үлэлээбэт ыарахан почтальон үлэтин олобун аргыһа онгостон үлэлии сылдьар үлэһит киһи. Дэлэбэ даҕаны, “Почтальон Печкин” диэн ааттыахпыт дуо.

- Үөрэппит **учууталларын «туйабын хатаран»** учуутал уустук идэтин биһиги кылаастан элбэх оҕо талан ылбыттара. Бу кырдык үрдүк таһымнаах, истин дууһалаах учууталларга үөрэммиппит чабылхай туоһута. Кинилэр ортолоругар бааллар:

Баишева Марина Семеновна – Нам иккис оскуолатын үрдүк категориялаах начальнай кылаас учуутала, РӨ үөрэбин туйгуна, үлэ бэтэрээнэ.

Дьяконова Дария Романовна – Түбэ орто оскуолатын үрдүк категориялаах нуучча тылын учуутала, РӨ үөрэбин туйгуна, үлэ бэтэрээнэ.

Охлопкова Ирина Васильевна - Нам №4 “Чэчир” оҕо саадын сбиэдиссэйэ, РӨ үөрэбин туйгуна, РФ үөрэбин Бочуоттаах үлэһитэ, үлэ бэтэрээнэ.

Новгородов Владимир Софронович - Нам №1 орто оскуолатын учуутала,

СР профессиональнай үөрэхтээһинин туйгуна, “Нам улуунун сайдыытын иһин” бэлиэ хаһаайына. Үлэ бэтэрээнэ.

(Винокуров Андрей Егорович (Гек) (Бастакы Хомустаах оскуолатыгар география учууталынан олус таһаарылаахтык үлэлии сылдьан, эмискэ ыалдьан биһиги кэккэбиттэн туораабыта),

Винокурова Евдокия Алексеевна- математика учуутала, Нам улуунугар өр кэмнэ оҕо иитиитигэр үлэлээбитэ, билигин Дьокуускай куорат олохтооҕо. Үлэ бэтэрээнэ.

(Акимова Римма Кирилловна – математика учуутала)(Дьокуускай куоракка үлэлии сылдьан ыалдьан биһиги кэккэбиттэн туораабыта) ,

Попова Анна Алексеевна – математика учуутала. Дьокуускай куорат олохтооҕо.

Кириллин Сергей Васильевич – физкультура учуутала. Куорат № оскуолатыгар тренер. Үлэ бэтэрээнэ.

(Сивцева Тамара Николаевна – начальнай кылаас учуутала.)
(Хамафатта орто оскуолатыгар учууталлыы сылдьан ыалдьан биһиги кэккэбиттэн туораабыта).

- Намнааҕы типография аһыллыабыттан үлэлиир Егоровтар дьиэ кэргэттэрин чабылхай бэрэстэбиитэлэ **Егоров Петр Афанасьевич**, Саха Республикатын бэчээтин туйгуна;

Республикабыт экономикатын араас салаатыгар бэйэлэрин идэлэрин толору баһылаан дьон махталын ылар гына үлэлии сылдьаллар:

- Эверстов Александр Иванович, Петухов Степан Романович, Сивцев Тимофей Иванович, Дьяконов Ньургун Егорович, Аммосов Кир Егорович, Гоголев Леонид Иннокентьевич, Неустроева Авдотья Петровна, Чириков Семен Егорович, Новикова Татьяна Васильевна, Сивцева Александра Григорьевна, уод.а.

Билинни кэмнэ ким – туох үлэһит буолбута, тугу ситиспитэ:

	ФИО	Үөрэх	Үлэ
1	Аммосов Кир Егорович	ЯГУ ГРФ	Үлэ бэтэрээнэ, СР тыатын хаһаайыстыбатын туйгуна, СХПК Эрэл тутуу специалиһынан үлэлиир
2	Бочкарев Андрей Андреевич	ЯСХТ зоотехник, политолог Дальневосточный Институт (ДВАГС)	ОАО «Якутская птицефабрика» кадрга инспектора, Нам улууһун Ытык киһитэ, СР тыатын хаһаайыстыбатын туйгуна, СР тыатын хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Үлэ бэтэрээнэ.Дьокуускай куорат олохтооҕо.
3	Румянцев Николай Иннокентьевич	Свердловск, Горный Институт	Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, «Ил Түмэн» Государственной Мунньах хас да төгүллээх депутата, «Колми» тэрилтэ генеральной директора, республикатааҕы хапсаҕай тустуу федерациятын президенэ, элбэх тэрээһиннэр спонсордара, меценат, Нам улууһун Ытык киһитэ. Дьокуускай куорат олохтооҕо.
4	Сивцева (Васильева) Александра Григорьевна	НПК, учитель доп/образования	И.Е.Винокуров аатынан ХАСОШ үлэлиир, Үлэ бэтэрээнэ.Аппааны олохтооҕо.
5	Шадрина (Винокурова) Евдокия Алексеевна	ЯПУ2, ЯГУ Физмат	ХИФУ общежитиетыгар администратор, Үлэ бэтэрээнэ. Дьокуускай куорат олохтооҕо.
6	Винокурова Мария Константиновна	ЯГУ Медфак	медицинской наука доктора, улахан учуонай, Саха Республикатын учуонай дьахталларын Лигатын чилиэнэ, ГБУ РС (Я) «НПЦ «Фтизиатрия» наукаҕа отделыгар директоры солбуйааччы, Российской Федерация доруобуйатын харыстабылын туйгуна, РФ наукаларын уонна Российской естествознание академиятын үтүөлээх деятеллэрэ.Үлэ бэтэрээнэ. Дьокуускай куорат олохтооҕо.
7	Охлопкова (Винокурова) Ирина Васильевна	ВПУ, Восточно- сибирский ГУ,	Саха Республикатын үөрэҕириитин туйгуна, РФ үөрэҕириитин

		методист дошкольного воспитания	Бочуоттаах үлэһитэ. “Чэчир” оҕо саадын сэбиэдиссэйинэн үлэлиир. Үлэ бэтэрээнэ.
8	Гоголев Леонид Иннокентьевич	Өлүөхүмэтээби техникум, механик.	Арбын нэһилиэгин бочуоттаах гражданина, Саха Республикатын ЖКХ - тын бочуоттаах үлэһитэ, “За вклад в развитии Намского улуса”, “За вклад в развитии Арбынского наслега” бэлиэлэр хаһаайыннара. Производство уонна үлэ бэтэрээнэ
9	Гаврильева (Баишева) Марина Семеновна	ВПУ ШПО, ЯГУ ПиМНО	НСОШ №2 начальнай кылаас үрдүк категориялаах учуутала, СР үөрэҕириитин туйгуна. Үлэ бэтэрээнэ.
10	Дьяконов Ньургун Егорович	Дьокуускайдаагы кооперативнай техникуму «кыһыл» дипломунан, Новосибирской ГПКиУ университетын “кыһыл» дипломунан бүтэрбитэ, инженер- технолог	Дьокуускай “Тыгын Дархан” ресторанна производство салайааччытынан, “Трапеза” кафеда директоры солбуйааччынан үлэлээбитэ. Билигин “Тыгын Дархан” ресторанна үлэлиир. Дьокуускай куорат олохтооҕо. Үлэ бэтэрээнэ.
11	Дорофеева Марфа Николаевна		Таатта улуусун Боробул нэһилиэгин олохтооҕо. Үлэ бэтэрээнэ.
12	Егоров Петр Афанасьевич	Новосибирской куоракка полиграфической училищны туйгуннук үөрэнэн бүтэрбитэ	СР бэчээтин туйгуна, өр сыл Нам улуусун типографиятыгар үлэлээбитэ. Үлэ бэтэрээнэ.
14	Эверстова (Захарова) Евдокия Семеновна	Дьокуускайдаагы кооп/техникум бухгалтер, Новосибирскойдаагы ГПКиУ экономист-менеджер	СР СПО «Холбос» ветерана, «За добросовестный труд в потребительской кооперации России», «370 лет Якутии с Россией», «Лучший по профессии» ГУП «Служба общепита» ОАХОД Президента и Правительства РС/Я көмүс бэлиэ, НПК «Ытык киһи» бэлиэлэр хаһаайыннара. Үлэ бэтэрээнэ. Дьокуускай куорат олохтооҕо.
15	Эверстов Александр Иванович	Өлүөхүмэтээби техникум, электрик- механик	Үрдүк кылаастах электрик, Среднененскэй главпочтамт электромеханига. Дьокуускай куорат олохтооҕо. Үлэ бэтэрээнэ.
16	Иванов Семен	СПТУ шофер	АЛРОСА алмаас хостуур компанияга урууданы таһар массыына суоппара. Мииринэй куорат олохтооҕо. Үлэ бэтэрээнэ.
17	Попова Анна Алексеевна	ЯГУ Физмат	Намнаагы вечернэй оскуолага математика учууталынан үлэлээбитэ. Билигин Дьокуускай куорат олохтооҕо.
18	Дьяконова (Попова) Дарья Романовна	НПУ учитель ИЗО и черчения, ЯГУ	Отличник образования РС(Я), обладатель знака «Учитель

		Филфак	учителей”, автор проекта региональной читательской конференции для учащихся “Чтение – кладезь жизни», победитель Всероссийского конкурса «Инновационные технологии XXI века»,учитель русского языка высшей категории Тюбинской СОШ им М.Е. Охлопковой. Ветеран труда.
19	Сивцева (Аргунова) Матрена Иннокентьевна	Үөһээ Бүлүүтээҕи профтех училище, продавец	Хамаҕатта “Айыы хотун” ансамбылын чилиэнэ, “Дьулуур” Хамаҕаттатааҕы инвалидтар түмсүүлэригэр спортсектора, Хамаҕатта ветераннарын сэбиэтин чилиэнэ, Нам улууһун ВОИ түмсүүтүн волейболга сборнайын оонньооччута.Үлэ бэтэрээнэ.
20	Федорова (Корякина) Антонина Егоровна	ВПУ үөрэммитэ, ЯСХТ бухгалтер	Уус Алдан Балыктаах нэһилиэгин олохтооҕо, үлэ ветерана,”Күбэйэ” бөлөх кыттыылааҕа, “Симэх” иистэннээннэр түмсүүлэрин чилиэнэ, өр сылларга культура эйгэтигэр үлэлээбит культура ветерана, билигин бочуоттаах сынньаланна олорор.Үлэ бэтэрээнэ.
21	Корякин Антон Егорович	СПТУ, шофер	Уус Алдан Балыктаах нэһилиэгин олохтооҕо, өр сылларга тыа хаһаайыстыбатыгар үлэлиир бастакы категориялаах суоппар.
22	Кириллин Сергей Васильевич	ЯСХТ зоотехник, СГПИ факультет физвоспитания	Дьокуускай куорат олохтооҕо. Куорат №19 оскуолатыгар боксаҕа тренер. Үлэ бэтэрээнэ.
23	Новгородов Владимир Софронович	НПУ учитель ИЗО и черчения, СГУ “Общетехнические дисциплины и труд”	Нам №1 орто оскуолатын учуутала, СР профессиональнай үөрэхтээһинин туйгуна, “За вклад в развитии Намского улуса” бэлиэ хаһаайына.Үлэ бэтэрээнэ.
24	Неустроева Авдотья Петровна	СПТУ шофер, ЯСХТ агроном-организатор	СР социальной харалтатын туйгуна, Н.С.Гаврильев аатынан Нам орто оскуолатын профсоюзун солбуйааччы салайааччытынан өр кэмнэ үлэлээбитэ, РФ профсоюзун 110 сыллаах юбилейнай мэтээл хаһаайына, НСОШ№1 үлэлии сылдьар.Үлэ бэтэрээнэ.
25	Новикова Татьяна Васильевна	НПУ учитель ИЗО и черчения	Саха Республикатын “Сардаана” сувенирнай фабрикатын ветеран үлэһитэ. Үлэ бэтэрээнэ. Дьокуускай куорат олохтооҕо.
26	Петухов Степан Романович	Новосибирскай куракка пединститутка үөрэнэ сылдыбыта	Өр сылларга “Якутмебель” тэрилтэҕэ, Главпочтамта столларынан үлэлээбитэ, билигин Дьокуускай куоракка №9 оҕо садыгар үлэлиир. Үлэ бэтэрээнэ.
27	Лаптева (Яковлева) Екатерина Христофоровна	Калинин куоракка текстильнай	Мэнэ Ханалас Төнүлүтүн олохтооҕо. Чааһынай предприниматель.Үлэ

		промышленность профтех үөрэжин бүтэрбитэ	бэтэрээнэ.
28	Сивцев Тимофей Иванович	Өлүөхүмэтээби техникум, электрик- механик идэтин кыһыл дипломуна бүтэрбитэ	Дьокуускай куорат олохтооҕо. Үрдүк кылаастаах газосварщик, сантехник. Үлэ бэтэрээнэ.
29	Бучугасова (Собакина) Мария Николаевна	Ленинградтаабы ГПТУ, каменщик	Өр кэмнэ НЦРБ реанимация отделениетыгар санитарканан үлэлиир. Үлэ бэтэрээнэ.
30	Заровняева (Соловьева) Мария Петровна	Педакадемия, методист- воспитатель	Суоттутаабы “Чэчир” №26 оҕо садын үрдүк категориялаах иитээччитэ, СР үөрэҕириитин туйгуна, “За вклад в развитии образования Усть Алданского улуса”, “За вклад в развитии культуры Усть Алданского улуса” бэлиэлэр хаһаайыннара. Үлэ бэтэрээнэ.
31	Акимбетова (Стрекаловская) Нелли Дмитриевна	Чита куорат кооперативнай техникумун бүтэрбитэ.	Өр кэмнэ Райпо остолобуойугар повар – технологийнан үлэлээбитэ, билигин бочуоттах сынньаланна олорор.
32	Чириков Семен Егорович	СПТУ, шофер	СӨ суол – иис транспортын Бочуоттаах үлэһитэ. Модут олохтооҕо, Модут администрациятын суопсара. Үлэ бэтэрээнэ.
33	Шестаков Анастас Афанасьевич	Улан-Удэбэ культпросвет үөрэбэр үөрэнэ сылдыбыта	Өр кэмнэ Нам оройуонун почтатын биир тутуох почтальона.
Кылаас оҕолоро үрдүк үөрэҕи ылбыттар - 40% Орто – анал үөрэххэ үөрэммиттэр -51% Олох үөрэммэтэхтэр – 9%			

Биһиги кылааһы саамай түмэр киһибит – кылааспыт “маамата” Захарова Дуня – Эверстова Евдокия Семеновна буолар. Уолаттартан – Шестаков Анастас Афанасьевич. Оскуоланы бүтэриэхпиттэн, сылга биридэ көрсөр традициялаах этибит. Ону таһынан уолаттары Сэбиэскэй кэмнэ армияҕа атаарыы, армияттан көрсүү эмиэ туспа тэрээһин буолара. Ыал буолуу, санга дьиэбэ киирии, оскуоланы бүтэрбит “төгүрүк” дааталарга көрсөн, ирэ – хоро кэпсэтэн, ахтылҕаммытын таһаарааччыбыт. Ол көрсүһүүлэргэ хайаан да үөрэппит учууталларбытын ыныран, чиэстээн, үтүө тылы этэн, урукку оскуолатаабы кэммитин санаһыы буолара.

Оскуолабыт тэлбит суолунан

Кэнники оскуоланы бүтэрбит 30 сылбытыгар 2008с учууталларбытыгар, бииргэ үөрэммит оҕолорбутугар анаан “Санаан ааһын оҕо сааһы...” кыра буклет онорбуппут. 2013с оскуоланы бүтэрбит 35 сылбытыгар “Мои дорогие одноклассники” диэн иккис буклеппытын бэчээттэбиппит. Онтон оскуоланы бүтэрбиппит түөрт уон сыла ааһыта 2019с **«Оскуолабыт тэлбит суолунан»** диэн биэс уонтан тахса ахтыыны хомуйан кинигэ таһаарбыппыт. Бу кинигэни бастакы кылааска үөрэппит учууталбыт, үлэ, тыыл ветерана, РСФСР үөрэҕириитин туйгуна, Нам селотун Бочуоттаах гражданина, поэт И.Д. Винокуров - Чабылҕан балта **Евдокия Дорофеевна Винокурова** 100 сыллаах үбүлүөйүгэр; өр кэмнэ кылаас салайааччытынан үлэлээбит, саха тылын учуутала, үлэ ветерана, РФ норуотун үөрэҕириитин туйгуна, Нам улуунун бочуоттаах гражданина, Учууталлар учууталлара, Саха Республикатын үөрэҕин бочуоттаах ветерана, РФ үлэтин ветерана, “Нам улуунун сайдыытыгар кылаатын иһин” бэлиэ хаһаайына, поэт Н.М.Рыкунов аатынан литературнай бириэмийэ лауреата **Евдокия Ивановна Рыкунова** 80 сыллаах үбүлүөйүгэр; 9 – 10 кылаастарга салайааччынан үлэлээбит, нуучча тылын учуутала, тыыл уонна үлэ ветерана, РФ норуотун үөрэҕириитин туйгуна, Саха Республикатын үөрэҕин бочуоттаах ветерана, Нам улуунун Ытык киһитэ **Анастасия Ивановна Захарова** 85 сыллаах үбүлүөйүгэр анаабыппыт.

Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат

Кыайыы 75 сылынан сибээстээн, бу сайын 2021с төрөппүттэрбитигэр уонна учууталларбытыгар анаан **“Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат”** диэн буклет таһаарбыппыт. Аҕа дойду Улуу сэриитин сылларыгар аас—туор олохтоох, оонньооботох оҕо саастаах, улахан дьону кытта тэннэ тыылга колхоз бары үлэтигэр үлэлээбит: саас эрдэ ыһыыга оҕус сиэтэн, куйаас сайын сыралҕанын ортотунан от оттоон, кыһыннары аам—даам тымныыга мас мастаан, сүөһү—сылгы көрөн улааппыт, кыайыыны уһансыбыт аҕа көлүөнэ дьоннорбутун үйэтитэр ытык иэспит.

Биниги ийэлэрбит, аҕаларбыт, учууталларбыт үгүстэрэ сэрии ыар тыынын эттэринэн–хааннарынан билбит, сорохторо сэрии кыттыылаахтара, хорсун–хоодуот буйуттар, сорохторо тыыл туруу үлэһиттэрэ, сорохторо сэрии кэмигэр биэс–алта саастаах оҕолор этилэр.

Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылаахтара

	Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылаахтара	
1	Сабарайкин Михаил Кириллович	Бастакы учууталбыт Евдокия Дорофеевна кэргэнэ
2	Семенов Иван Спиридонович	Евдокия Ивановна Рыкунова аҕата
3	Захаров Петр Иванович	Анастасия Ивановна Захарова аҕата
	Аҕаларбыт	
1	Бочкарев Николай Николаевич	Бочкарев Саша аҕата
2	Винокуров Василий Степанович	Винокурова Ирина аҕата
3	Попов Алексей Гаврильевич	Попова Аня аҕата
4	Шестаков Афанасий Федорович	Шестаков Анастас аҕата
5	Чириков Егор Гаврильевич	Чириков Сеня аҕата
6	Румянцев Иннокентий Михайлович	Румянцев Коля аҕата
7	Аргунов Иннокентий Павлович	Аргунова Мотя аҕата
8	Саввинов Егор Иннокентьевич	Саввинова Октя аҕата
9	Карамзин Николай Лазаревич	Карамзин Толя аҕата
	Эһэлэрбит	
1	Лазарев Архип Кузьмич	Бочкарев Андрей эһэтэ
2	Дьяконов Афанасий Петрович (1901-1942)	Васильева Шура эһэтэ
3	Софронов Дмитрий Васильевич	Эверстов Саша эһэтэ
4	Корякин Егор Васильевич	Корякиннар Тоня, Антон эһэлэрэ
5	Протопопов Куприян Алексеевич (1908-1944)	Попова Даша эһэтэ
6	Кайгародов Афанасий Гаврильевич (1923-1943) сураҕа суох сүппүт	Сивцева Тома эһэтэ
7	Новгородов Гаврил Иннокентьевич	Собакина Маша эһэтэ
8	Кылатчанов Леонтий Павлович (1905-1943) сураҕа суох сүппүт	Стрекаловская Нелли эһэтэ
9	Сивцев Василий Кононович	Шестаков Анастас эһэтэ
	Таайдарбыт, абаҕаларбыт	
1	Пермяков Николай Кириллович – сураҕа суох сүппүт	Винокурова Дуня таайа
2	Винокуров Александр Дмитриевич(1897-1942)	Винокурова Дуня абаҕалара
3	Винокуров Иннокентий Александрович	
4	Гаврильев Федот Дмитриевич(1915-1942)	Гаврильева Марина хос абаҕалара
5	Гаврильев Николай Дмитриевич(1919-1942)	
6	Гаврильев Степан Дмитриевич (1921-194..сураҕа суох сүппүт)	
7	Гаврильев Семен Дмитриевич -I	Гаврильева Марина абаҕата
8	Гоголев Афанасий Андреевич	Гоголев Леня абаҕалара
9	Гоголев Егор Афанасьевич	
10	Дьяконов Егор Никитич (1903-1945)	Дьяконов Ньургун абаҕалара
11	Дьяконов Герасим Никитич	
12	Семенов Николай Спиридонович	
13	Егоров Петр Дмитриевич	Егоров Петя абаҕата
14	Николаев Тимофей Григорьевич	Кириллин Сергей таайа
15	Сивцев Федот Иннокентьевич(1919-1942) сураҕа суох сүппүт	Неустроева Авдотья таайа

16	Максимов Николай Иосифович	Новгородов Володя таайа
17	Новиков Илья Григорьевич	Новикова Таня абажата

Хас биирдii саха ыалын Ажа дойду Улуу сэриитэ хаарыйбыта, ол курдук сэрии толоонугар элбэх саха буйуттара хорсуннук сэриилэспиттэрэ, элбэх буйуттарбыт суража суох сүппүттэрэ, биһиги дьоллоох олохпут туһугар олохторун толук уурбуттара. Уопсайа биһиги кылааска 9 ажабыт, 9 эһэбит, 20-чэ таайдарбыт, абажаларбыт уоттаах сэрии кыттыылаахтара. Биһиги кылааспыт учууталлара, чуолаан кылааспыт салайааччыта **Евдокия Ивановна Рыкунова** орто сүһүөх кылаастарга үөрэнэр кэммитигэр сэрии бэтэрээнэ ажаларбытын ыныран, чиэстээн, сэрии ыар сылларын кэпсэттэрэн, кылаас чаастары элбэхтик ыытара, пионерскай этэрээт буолан горн, барабан тыаһатан, речевка, рапорт этэн чоргуйан хаамарбыт, кылааспытыгар сэрии бэтэрээннэригэр анаан хаһыат, монтаж таһааран өр кэмнэ ыйаан туруорарбыт. Саҥа дьыл бырааһынньыгар төрөппүттэрбит открытка ыытаннар, ону кылааспытыгар эмиэ монтаж онорон туруорарбыт. Итинник, Евдокия Ивановна кылаас иһигэр бэйэтэ традиция олохтообута.

Түмүк:

Онон Евдокия Ивановна Рыкунова көлүөнэлэр сибээстэрин олохтоон, ажаларбытын – ийэлэрбитин кылаас чаастарыгар ыныран, элбэх өрүттээх дириҥ ис хоһоонноох үлэни ыппыта. Бастакы учууталбытын Евдокия Дорофеевнаны ыныран, Илья Дорофеевич Чабылжан олобун кэпсэттэрэн, кинигэтин ылларан, үйэлэргэ сүппэт үтүө үйдөбүлү хаалларбыта. Кылаас иһигэр бииргэ үөрэнэр сорох доботторбут олохторо эмиэ ыарахан этэ, онно Евдокия Ивановна тимуровскай рейдэлэри тэрийэн ыытара: мас хайытыыта, дьиэ ис-тас үлэтигэр көмөлөһүү, сууйуу-сотуу буолара. Онон кыра эрдэхпититтэн кырдыаҥаска-кыаммакка көмөлөһөн, бэйэ-бэйэни убаастаһан, бары биир ыал оҕолорун курдук эйэлээхтик улааппыппыт. Бу барыта биһигини үтүөбэ-кэрэбэ, сырдыкка, киһилии сыһыанна үөрэппит учууталларбыт өгөлөрө буолар. Билигин да бары сиэттиспитинэн кыргыттар-уолаттар, оҕолор дэһэн, эдэрдii эрчиммитин ыһыктыбакка бары

биир кылаас буолан билсэ-көрсө сылдыабыт. Ким үөрүүтүн, ким хомолтотун тэннэ үллэстэбит, төһө кыайарбытынан көмөлөсүһэбит, бэйэбит туспа традициялаах “биир кылаас оҕолоро” буолабыт. Учууталбыт Евдокия Ивановна көбүлээһининэн алта уон сааспытыгар хас биирдии оҕобутугар харчы хомуйан көмөлөстүбүт. Хааччахтааһын кэмэ буолан, үбүлүөй тэрийбэтибит, ааспыт сылларга биэс уон, биэс уон биэс сааспытын бары кэриэтэ бэлиэтээбиппит, эбэрдэлэспиппит.

Төрөөбүт оскуолабыт үбүлүөйүнэн ис сүрэхтэн долгуйан туран бары учууталлары, үөрэнээччилэри, бииргэ үөрэммит бары үөлээннээхтэрбитин иитиитик - истинник эбэрдэлиибит.

Баҕарабыт оскуолабыт хаһан да умуллубат сулус буолан үөрэх киэн куйаарыгар куруутун чабыллыа турарыгар, учууталлар ол сулус сарданалара буолан, көлүөнэттэн көлүөнэҕэ ыччаттары үөрэх суолун устун угуйа, сирдии туралларыгар!